

EDUSKUNNAN VASTAUS 185/2001 vp

Hallituksen esitys työvoimapolitiikan uudistuksen jatkamiseen liittyväksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä työvoimapolitiikan uudistuksen jatkamiseen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 161/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TyVM 11/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkoin seuraa yhdistelmätukiajan pidentämisestä ja työelämävalmennuksesta saatavia kokemuksia ja tuo työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnalle vuoden 2003 loppuun mennessä uudistuksen vaikutuksista selvityksen, jossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, missä määrin yritykset ja yhdistykset ovat työllistäneet työnhakijoita toiseksi vuodeksi lain mukaisella alemmalla tuella ja minkälaisia kilpailua vääristäviä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työvoimapalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun työvoimapalvelulain (1005/1993) 10 c §, sellaisena kuin se on laissa 193/2001, sekä
lisätään 10 e §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 193/2001, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 13 b § seuraavasti:

10 c §

Oikeus työnhakusuunnitelmaan

Työttömällä työnhakijalla on oikeus yhteistyössä työvoimatoimiston kanssa laadittavaan ja yhdessä allekirjoitettavaan työnhakusuunnitelmaan. Työnhakusuunnitelma sisältää asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin ja siinä sovitaan työllistymistä edistävistä palveluista ja toimenpi-

teistä sekä tarvittaessa työmarkkinavalmiuksia ja toimintakykyä parantavista muista toimenpiteistä. Työnhakusuunnitelma on edellytyksenä asiakkaan osoittamiselle työllisyyslaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuihin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin.

Yksilöity työnhakusuunnitelma on laadittava viimeistään silloin, kun asiakkaan työttömyys on kestänyt viisi kuukautta, jollei sen laatiminen

ole ilmeisen tarpeetonta. Yksilöity työnhakusuunnitelma sisältää asiakkaan haettavaksi työ- tai koulutuspaikkoja, muita työllistymistä edistäviä toimenpiteitä taikka työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää, yksilöity työnhakusuunnitelma voi koostua myös 3 §:ssä ja 2 luvussa tarkoitettujen palvelujen käytöstä.

Työmarkkinatukeen oikeutetulla työttömällä työnhakijalla, joka on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (602/1984) 26 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn enimmäisajan tai saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) mukaista työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä, on oikeus uudistettuun 2 momentissa tarkoitettulla tavalla yksilöityyn työnhakusuunnitelmaan.

Edellä 3 momentissa tarkoitettulla henkilöasiakkaalla on oikeus suunnitelmassa yksilöityihin palveluihin ja muihin toimenpiteisiin työvoimatoimiston käytettäviksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Jos työttömällä työnhakijalla on oikeus kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettuun aktivointisuunnitelmaan, voidaan 3 momentissa tarkoitettu uudistettu työnhakusuunnitelma korvata aktivointisuunnitelmalla.

10 e §

Yhteistyövelvollisuus

Asiakas, jonka kanssa on 10 c §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti laadittu yksilöity työnhakusuunnitelma ja jonka työttömyys on kestänyt vähintään viisi kuukautta, on ollessaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa velvollinen toteuttamaan suunnitelmaa. Asiakas on tällöin lisäksi velvollinen määräajoin työnhakusuunnitelmassa sovitulla tavalla ilmoittamaan, miten hän on suunnitelmaa toteuttanut. Jos asiakkaalta edellytetään muuta selvitystä suunnitelman toteuttamisesta, se on kirjattava työnhakusuunni-

telmaan. Yksilöityyn työnhakusuunnitelmaan liittyvä yhteistyövelvollisuus lakkaa, kun henkilö täyttää työttömyysturvalain 13, 16 tai 16 a §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon. Tässä momentissa tarkoitetun yhteistyövelvollisuuden laiminlyöntiin sovelletaan, mitä 10 b §:ssä, työttömyysturvalaissa ja työmarkkinatuesta annetussa laissa säädetään.

13 b §

Työkokeiluun työpaikalla osallistuvan oikeusasema

Työkokeilussa työpaikalla oleva asiakas ei ole työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa työkokeilupaikan antajaan eikä työvoimatoimistoon. Työkokeilua työpaikalla ei voida järjestää työnantajalla, johon asiakas on työ- tai muussa palvelusuhteessa.

Työkokeilupaikan antaja vastaa työkokeiluun osallistuvan työturvallisuudesta niin kuin työturvallisuuslaissa (299/1958) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) sekä niiden ja nuorten työntekijäin suojelusta annetun lain (669/1967) nojalla säädetään.

Työkokeilusta tehdään ennen sen alkamista määräaikainen kirjallinen sopimus, jossa osapuolina ovat kokeilupaikan antava virasto, laitos, yhteisö, yritys tai yksityinen elinkeinonharjoittaja ja kokeiluun osallistuva asiakas sekä työvoimatoimisto. Sopimuksessa määritellään työkokeilun sisältö, kokeiluaika ja -paikka, kokeilupaikan yhteyshenkilö ja kokeilupaikan antama lausunto. Työvoimatoimiston on ilmoitettava työkokeilusta tehdystä sopimuksesta luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilupaikan antajan palveluksessa olevia työntekijöitä. Työvoimatoimisto saa tällöin salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa työkokeiluun osallistuvan nimen sekä tässä momentissa tarkoitettut tiedot.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua kokeiluaikaa ei saa sopia kuutta kuukautta pidemmäksi.

Työkokeilun päivittäinen kesto on enintään kahdeksan tuntia ja vähintään neljä tuntia. Viikoittainen kesto saa olla enintään viisi päivää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/1984) 2 §:n otsikko, 3 §:n 3 momentti ja 9 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti laissa 1324/1999 ja 9 § laeissa 98/1990, 1443/1992, 1401/1997 ja 61/2001, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 9 b § seuraavasti:

2 §

Työttömyysturvana maksettava etuus ja työttömän työnhakijan yleiset velvollisuudet

Työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin toimenpiteisiin sekä antaa työvoimatoimistolle ammatillista osaamistaan, työkokemustaan, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset.

3 §

Toimeenpanoelimet

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 ja 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a, 5 b, 7, 7 a, 8, 9, 9 a ja 9 b §:ssä, 10 §:n 2 momentissa sekä 11 ja 11 a §:ssä, kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Työvoimatoimikunnan

tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

9 §

Työttömyyspäiväraha-oikeuden eräitä rajoituksia

Henkilö, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai joka on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kolmen kuukauden ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuukauden ajalta. Jos henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, ei hänellä ole oikeutta työttömyyspäivärahaan kahden kuukauden ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuukauden ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, tai jona työsuhte on päättynyt.

Henkilö, joka ilman pätevää syytä toistuvasti kieltäytyy työvoimaviranomaisen tarjoamista työkyvyn tai työkyvyn selvittämiseen pyrkivis-

tä toimenpiteistä taikka työvoimaviranomaisen tarjoamasta työvoimapalvelulain (1005/1993) 10 c §:ssä tarkoitettuun työnhakusuunnitelmaansa sisältyvästä työelämävalmennuksesta tai työkokeilusta työpaikalla taikka kohtuulliseksi katsottavasta niihin rinnastettavasta työllistymistä edistävästä toimenpiteestä tai keskeyttää tällaisen toimenpiteen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kahden kuukauden ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona kieltäytyminen tai keskeyttäminen on tapahtunut.

Jos työntekijä, jonka työsopimus on irtisanottu työsopimuslain 7 luvun 2 §:ssä tai merimieslain (423/1978) 39 §:ssä tarkoitetulla perusteella taikka jonka työsopimus on purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:ssä tai merimieslain 49 §:ssä tarkoitetulla tavalla, on todisteellisesti riitauttanut irtisanomisen irtisanomisajan kuluessa tai purkamisen kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä eikä työntekijän tätä menettelyä ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Jos työsuhteen on katsottava asiassa annetun lainvoimaisen tuomion tai muun lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitetulta ajalta aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä.

Henkilö, joka kieltäytyy osallistumasta työvoimapalvelulaissa tarkoitetun työnhakusuunnitelman laatimiseen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kahden kuukauden ajalta kieltäytymisestä lukien. Henkilö, joka ilman pätevää syytä olennaisesti laiminlyö toteuttaa työnhakusuunnitelmaansa työvoimapalvelulain 10 e §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapaukses-

sa, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kahden kuukauden ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona työvoimaviranomainen on laiminlyönnin todennut.

Henkilöllä, joka on ollut välittömästi työvoimatoimistoon ilmoittautumista edeltäneiden kuuden kuukauden aikana työmarkkinoilla vähemmän kuin kuusi viikkoa eikä voi esittää hyväksyttävää syytä poissaololleen, ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan kahden kuukauden ajalta työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta lukien. Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut 16 §:n 2 momentissa tarkoitetussa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa taikka ollut työnhakijana työvoimatoimistossa.

9 b §

Pätevä syy olla toteuttamatta työnhakusuunnitelmaa

Henkilöllä on pätevä syy olla toteuttamatta työnhakusuunnitelmaansa siltä osin kuin hänellä olisi oikeus kieltäytyä ottamasta vastaan vastaavaa työvoimaviranomaisen tarjoamaa työtä, koulutusta tai työllistymistään edistävää toimenpidettä 7, 7 a ja 8 §:n sekä 9 §:n 2 momentin nojalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Tämän lain 9 §:n 4 momenttia ei sovelleta henkilöön, joka on lain voimaan tullessa työttömänä työnhakijana ja jolla on oikeus peruspäivärahaan tai ansioon suhteutettuun päivärahaan 26 §:n 2 momentissa mainitulla perusteella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/1993) 5—8, 9, 11 a, 12 b, 12 c, 16, 17 ja 19—21 § sekä 25 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi laeissa 1705/1995 ja 62/2001, 7 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 8 ja 19 § osaksi laissa 1354/1997, 11 a § laissa 637/2001, 12 b, 12 c ja 17 § mainitussa laissa 1354/1997, 16 § osaksi laissa 1089/2000, 20 § osaksi mainitussa laissa 1354/1997 ja laissa 1325/1999 ja 21 § mainitussa laissa 1705/1995, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a ja 8 a §, seuraavasti:

1 a §

Työmarkkinatuen saajan yleiset velvollisuudet

Työmarkkinatuen saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin toimenpiteisiin sekä antaa työvoimatoimistolle ammatillista osaamistaan, työkokemustaan, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset.

5 §

Työllistymisen edistäminen

Työmarkkinatuen saajan työllistymistä voidaan työvoimaviranomaisen osoituksesta edistää siten, että työmarkkinatuen saaja osallistuu työharjoitteluun, työelämävalmennukseen, koulutukseen, ammatinvalinnanohjaus- ja kuntoutustoimenpiteisiin tai muihin kohtuullisiksi katsottaviin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

6 §

Työharjoittelu ja työelämävalmennus

Työvoimatoimisto voi osoittaa ammatillista koulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan työmarkkinatuen saajan työelämään perehtymiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi työharjoitteluun.

Työvoimatoimisto voi osoittaa muun kuin 1 momentissa tarkoitetun työmarkkinatuen saajan hänen suostumuksellaan työelämään palaamisen tukemiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi työelämävalmennukseen.

7 §

Työharjoittelun ja työelämävalmennuksen järjestäminen

Työmarkkinatuen saaja voidaan sijoittaa valtion, kunnan, kuntayhtymän, muun yhteisön, säätiön tai yksityisen elinkeinonharjoittajan järjestämään työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen.

Työmarkkinatuen saajaa ei voida osoittaa työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen:

1) jos työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjän palveluksessa ei ole virkasuhteessa tai työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työsuhteessa olevia työntekijöitä;

2) sellaisiin tehtäviin, joista työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjä on työharjoittelun tai työelämävalmennuksen aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuottannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä taikka joissa työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjä työsopimuslain 7 luvun 11 §:n mukaisesti on muuttanut työntekijän työsuhteen osa-aikaiseksi;

3) jos työharjoittelu tai työelämävalmennus aiheuttaisi sen järjestäjän palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisia tai lomautuksia taikka heidän työsuhteidensa ehtojen huonontumista; tai

4) jos työharjoittelusta tai työelämävalmennuksesta aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, että harjoittelu tai valmennus vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua.

8 §

Sopimus työharjoittelusta tai työelämävalmennuksesta

Työvoimatoimisto, harjoittelu- tai valmennuspaikan järjestäjä ja työmarkkinatuen saaja tekevät kirjallisesti työharjoittelusta tai työelämävalmennuksesta määräaikaisten sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

1) harjoittelun tai valmennuksen suoritusaikea ja -paikka;

2) harjoittelun tai valmennuksen päivittäinen ja viikoittainen kesto;

3) tehtävät, joita työmarkkinatuen saaja suorittaa harjoittelun tai valmennuksen aikana; sekä

4) harjoittelu- tai valmennuspaikan yhteyshenkilö.

Työvoimatoimisto voi lisäksi asettaa sopimuksessa työharjoittelun tai työelämävalmennuksen suorittamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. Työelämävalmennusta koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan valmennuksen järjestäjän tulee osallistua työmarkkinatuen saajan ammattitaidon ja osaamisen sekä niiden kehittymisen arviointiin. Sopimuksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Työvoimatoimiston on ilmoitettava sopimuksesta luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa harjoittelu- tai valmennuspaikan järjestäjän palveluksessa olevia työntekijöitä. Työvoimatoimisto saa tällöin salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa työmarkkinatuen saajan nimen sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu päivittäinen kesto on enintään kahdeksan tuntia ja vähintään neljä tuntia. Harjoittelun ja valmennuksen viikoittainen kesto saa olla enintään viisi päivää.

Työvoimatoimisto voi tehdä sopimuksen siksi ajaksi, jonka asianomaisen henkilön työhön ja työelämään perehdyttämisen tai työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämisen arvioidaan kestävän. Sopimuksen tai useampien sopimusten yhteenlaskettu kesto henkilöä kohti voi olla enintään 12 kuukautta. Erityisestä syystä, kuten työmarkkinoilta syrjäytymisen ehkäisemiseksi, sopimusten yhteenlaskettu kesto voi olla enintään 18 kuukautta.

Edellä 5 momentissa tarkoitettujen enimmäisaikojen laskenta aloitetaan uudelleen alusta, kun henkilö on täyttänyt työttömyysturvalain 13, 16 tai 16 a §:ssä säädetyn työssälöehdon, saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 26 §:n mukaisen enimmäisajan ja uudelleen täyttää työmarkkinatuen saantiehtot. Enimmäisajan laskenta aloitetaan uudelleen alusta myös sellaisen henkilön kohdalla, joka enimmäisajan täyttymisen jälkeen on saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä.

8 a §

Työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen osallistuvan oikeusasema

Tämän lain mukaiseen työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen osallistuessaan työmarkkinatuen saaja ei ole työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjään eikä työvoimatoimistoon.

Työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjä vastaa työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen osallistuvan työturvallisuudesta niin kuin työturvallisuuslaissa (299/1958) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) sekä niiden ja nuorten työntekijäin suojelusta annetun lain (669/1967) nojalla säädetään.

9 §

Työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen osallistuvan vakuutusturva

Työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan työmarkkinatuen saajalle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista tämän pykälän nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori.

Työministeriö järjestää työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

11 a §

Ylläpitokorvaus

Työmarkkinatuen saajalle maksetaan ylläpitokorvausta 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun työelämävalmennuksen aikaisista matka- ja muista ylläpitokustannuksista.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetaan ylläpitokorvausta 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun työharjoittelun aikaisista matka- ja muista ylläpitokustannuksista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta ylläpitokorvauksesta on voimassa, mitä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen Suomessa osallistuvan ylläpitokorvauksesta ja sitä koskevasta asiasta säädetään.

12 b §

Tuen määrä

Työnantajalle maksetaan työmarkkinatukena 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu täysimääräinen työmarkkinatuki.

Työnantajalle maksettavan työmarkkinatuen tai yhdistelmätuen määrä voi olla enintään työn-

antajalle henkilön palkkauksesta aiheutuneiden kustannusten suuruinen. Tukea ei makseta, jos työnantajalle henkilön palkkauksesta aiheutuvat kustannukset kuukaudessa ovat pienemmät kuin täysimääräisen työmarkkinatuen kuukautta kohti laskettu määrä. Palkkauskustannuksina pidetään työllistetylle maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi työnantajan lakisääteistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua. Jos yhdistelmätuun määrä ylittää työnantajalle aiheutuneet palkkauskustannukset, vähennys tehdään työllistämistuesta.

Eri työnantajatahoille maksettavan tuen enimmäismäärästä ja tuen maksatusmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 c §

Tuen kesto

Työmarkkinatuki voidaan määrätä maksettavaksi työnantajalle enintään 24 kuukaudeksi henkilöä kohti. Työllistämistukeen yhdistettynä työmarkkinatuki voidaan kuitenkin määrätä maksettavaksi työnantajalle enintään 12 kuukaudeksi henkilöä kohti. Enimmäisaikojen laskentaan sovelletaan, mitä 8 §:n 6 momentissa säädetään työharjoittelua ja työelämävalmennusta koskevan sopimuksen enimmäiskestosta.

16 §

Odotusaika

Edellä 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetulle henkilölle maksetaan työmarkkinatukea sen jälkeen, kun hän työvoimatoimistoon ilmoittaututtuaan tai ilmoittautumistaan edeltävän kahden vuoden tarkastelujakson aikana on ollut yhteensä viisi kuukautta työssä, itsenäisenä yrittäjänä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa taikka 2 luvussa tarkoitettussa työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa, koulutuksessa, työkokeilussa tai työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa. Tätä rajoitusta ei sovelleta henkilöön, joka on

tullut työmarkkinoille valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tutkinnon.

Henkilön ei katsota olleen työmarkkinoilla, jos hän työssä, yrittäjänä tai työnhakijana ollessaan on ollut päätoiminen opiskelija.

17 §

Työvoimapolitiittisista toimenpiteistä kieltäytyminen

Henkilöllä, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy toistuvasti työvoimaviranomaisen tarjoamista työkyvyn tai työkunnon selvittämiseen pyrkivistä toimenpiteistä taikka ilman pätevää syytä kieltäytyy työvoimatoimiston tarjoamista työvoimapalvelulain 10 c §:ssä tarkoitettuun työnhakusuunnitelmaansa sisältyvästä, 6 §:n 2 momentissa tai 11 §:ssä tarkoitettusta taikka muusta niihin rinnastettavasta kohtuulliseksi katsottavasta työllistymistä edistävästä toimenpiteestä, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen kahden kuukauden ajalta. Määräaika lasketaan siitä päivästä, jona kieltäytyminen on tapahtunut.

Henkilöllä on aina oikeus kieltäytyä työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävästä työharjoittelusta, työelämävalmennuksesta tai työkokeilusta menettämättä oikeuttaan työmarkkinatukeen.

19 §

Työvoimapolitiittisen toimenpiteen keskeyttäminen

Henkilöllä, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystään keskeyttämään 6 tai 11 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen tai muun niihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan työllistymistä edistävän toimenpiteen, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen kahden kuukauden ajalta keskeytymisestä lukien.

Henkilöllä on oikeus keskeyttää työharjoittelu, työelämävalmennus ja työkokeilu menettämättä oikeuttaan työmarkkinatukeen, kun hän on ollut saman työharjoittelun, valmennuksen tai työkokeilun järjestäjän tehtävissä yhteensä kuusi kuukautta.

Henkilöllä on oikeus keskeyttää työharjoittelu, työelämävalmennus ja työkokeilu menettämättä oikeuttaan työmarkkinatukeen, jos toimenpiteen järjestäjä olennaisesti laiminlyö 8 a §:n 2 momentissa tai työvoimapalvelulain 13 b §:ssä säädettyä velvoitettaan tai laiminlyö noudattaa toimenpiteestä tehdyn sopimuksen ehtoja.

20 §

Työmarkkinatuen eräitä rajoituksia

Työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 7 ja 7 a §:ssä, 9 §:n 1 momentissa ja 3—5 momentissa, 9 a ja 9 b §:ssä sekä 10 §:n 2 momentissa työttömyyspäivärahasta säädetään.

Henkilöllä, jonka toistuvasta 17—19 §:ssä tarkoitettusta menettelystä on pääteltävissä, ettei hän halua työllistymistään edistäviin toimenpiteisiin, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ennen kuin hän ollut työssä tai 10 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa vähintään kolme kuukautta.

Toistuvan työstä kieltäytymisen tai sitä vastaavan menettelyn osalta työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyyspäivärahasta työttömyysturvalain 11 §:ssä säädetään.

21 §

Oikeus työmarkkinatukeen odotus-, määrä- tai omavastuuajan kuluessa

Työmarkkinatukea maksetaan sen estämättä, mitä 16—19 ja 22 a §:ssä säädetään, siltä ajalta, jona henkilö odotus-, määrä- tai omavastuuajana on 2 luvussa tarkoitettussa koulutuksessa, työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa, työkokeilussa tai kuntoutuksessa.

25 §

Työmarkkinatuen maksaminen ilman tarveharkintaa

Taloudellisen tuen tarvetta ei myöskään edellytetä aikana, jona henkilö on 2 luvussa tarkoitettua koulutuksessa, työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa, työkokeilussa taikka työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työmarkkinatuesta annettua laissa tarkoitettuun työharjoitteluun, viittauksen katsotaan koskevan myös tämän lain mukaista työelämävalmennusta, jollei tästä laista muuta johdu.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työllisyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä maaliskuuta 1987 annetun työllisyyslain (275/1987) 25 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 906/1998,
muutetaan 17 §, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *nuorella* alle 25-vuotiasta työvoimatoimistoon työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautunutta henkilöä;

2) *pitkäaikaistyöttömällä* yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ollut henkilö tai henkilö, joka on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ja joka työttömyyden kokonaisuuden perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan;

3) *vajaakuntoisella* henkilöä, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajuuden takia;

4) *työssäkäyntialueella* työministeriön asetuksella tarkemmin määriteltävää yhden tai useamman kunnan muodostamaa aluetta, jolla kunnan asukkaat yleisesti käyvät työssä.

17 §

Työttömälle maksettavat korvaukset

Työttömälle voidaan hänen omaehtoisen työllistymisensä edistämiseksi ja toimeentulonsa turvaamiseksi myöntää työllistämistukea. Tukea voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa työttömälle työelämävalmennukseen työpäikällä, yritystoiminnan käynnistämiseen ja va-

kiinnuttamiseen, osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseen sekä muihin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Tuen myöntämisen edellytyksistä, tuen määrästä ja kestosta, matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta sekä tukea koskevan asian käsittelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain mukaiseen työelämävalmennukseen osallistuva ei ole työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa työelämävalmennuksen järjestäjään eikä työvoimatoimistoon.

Vastuusta työelämävalmennukseen osallistuvan työturvallisuudesta säädetään erikseen.

Tämän lain mukaiseen työelämävalmennukseen sovelletaan, mitä työmarkkinatuesta anne-

tun lain (1542/1993) 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 1—4 momentissa ja 9 §:ssä työmarkkinatuen saajan työelämävalmennuksesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 17 §:ssä tarkoitettuun työharjoitteluun, viittauksen katsotaan koskevan myös tämän lain mukaista työelämävalmennusta, jollei tästä laista muuta johdu.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2001
